

VERKLEINEN AFSTAND MELKVEEHOUDERIJ SCHUTSBOOM 7

ADVIES AAN DE GEMEENTE GEMERT-BAKEL

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

VERKLEINEN AFSTAND MELKVEEHOUDERIJEN SCHUTSBOOM 7

ADVIES AAN DE GEMEENTE GEMERT-BAKEL

In opdracht van	gemeente Gemert-Bakel
Opgesteld door	Fred Stouthart Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Keizer Karel V Singel 8 Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	Fred Stouthart
Projectnummer	225607 en 225610
Datum	17 juli 2015
Status	definitief

Inhoudsopgave

1	Aanleiding.....	1
2	Vaste afstanden in de Wet geurhinder en veehouderij	2
2.1	Standaard normen en afstanden in de Wet geurhinder en veehouderij.....	2
2.2	Afwijken: andere normen en afstanden hanteren.....	2
2.3	Gemeentelijk geurbeleid afstanden melkveehouderij.....	3
2.3.1	Verzoek om verkleinen van de afstand.....	3
3	Methode om te komen tot andere afstanden.....	4
4	Bepaling van de andere voor melkvee in Gemert-Bakel	5
4.1	Uitgangspunten	5
4.1.1	Emissiewaarden.....	5
4.1.2	Invoergegevens V-Stacks gebied	5
4.1.3	Gehanteerde geurbelasting / geurnorm	5
4.2	Resultaten onderzoek afstanden melkveehouderij.....	6
5	Beoordeling en conclusies.....	7

1 Aanleiding

De melkveehouderij aan de Schutsboom 7 heeft bij de gemeente Gemert-Bakel een verzoek ingediend tot het verkleinen van de wettelijk afstand tot nabije geur gevoelige objecten. De melkveehouderij heeft de toekomstige wens tot het houden van meer melkvee. Omdat de afstand tot dichtstbij zijnde geurgevoelige object minder is dan de wettelijke vaste afstand van 50 meter, is uitbreiden van de melkveestapel feitelijk niet mogelijk. Een kleinere afstand hanteren bij de vergunningverlening zou uitkomst bieden. Daarvoor moet wel de gemeentelijke Verordening geurhinder en veehouderij worden aangepast op basis van een onderbouwing voor het verkleinen van de wettelijke afstand.

In het geval van de melkveehouderij aan de Schutsboom 7 heeft de rechtbank Oost Brabant de gemeente op 9 april verzocht om binnen zes maanden duidelijkheid te geven over het opnemen van een afwijkende afstand in gemeentelijke geurverordening. Om voor die tijd de gewenste duidelijkheid te verschaffen heeft de gemeente de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant verzocht een advies uit te brengen over het al dan niet verkleinen van de afstanden.

1.1 Ruimtelijke situatie

De melkveehouderij aan de Schutsboom 7 bevindt zich in het buitengebied van de gemeente Gemert-Bakel. Het dichtste bij gelegen geurgevoelige object bevindt zich ook in het buitengebied. De kortste afstand tussen stal en geurgevoelig is 44,1 meter (gemeten van gevel tot gevel, de buiten gevels die het dichtst bij elkaar liggen).

1.2 Bedrijfsomvang en huisvesting

Op grond van de vigerende melding Activiteitenbesluit (voorheen Besluit melkrundveehouderijen) worden 108 melkkoeien gehouden. Het betreft traditionele huisvesting van melkvee in een ligboxenstal met betonnen roostervloer.

2 Vaste afstanden in de Wet geurhinder en veehouderij

Voor geur is de Wet geurhinder veehouderij (Wgv) het exclusieve toetsingskader bij de vergunningverlening aan veehouderijen. De Wet bevat standaard geurnormen en vaste afstanden.

2.1 Standaard normen en afstanden in de Wet geurhinder en veehouderij

Geurnormen gelden voor diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor – in odour units – is opgenomen in de wettelijke regeling bij de wet geurhinder en veehouderij. Emissiefactor zijn er voor: vleesvarkens, zeugen, biggen, opfok- en leghennen, (groot)ouderdieren, vleeskuikens, kalkoenen, eenden, parelhoenders, vleeskalveren, vleesstieren, schapen en geiten). Voor deze diercategorieën wordt de vergunningaanvraag beoordeeld door V-Stacks-vergunning berekende geurbelasting.

Voor meerdere diercategorieën zijn tot nu toe géén emissiefactoren¹ in de wettelijke regeling opgenomen. Het betreft onder andere melkkoeien en vrouwelijk jongvee, zoogkoeien, paarden, nertsen, struisvogels en andere diersoorten. Bij de vergunningverlening gelden voor deze diercategorieën vaste afstanden. De vaste afstanden zijn in onderstaande tabel weergegeven.

In de Wgv opgenomen standaard waarden voor de aan te houden afstand van een veehouderij naar een geurgevoelige object.

	Vaste afstanden (meters)					
	Melkkoeien, jongvee, zoogkoeien, paarden e.a.*	Nertsen				
		1-1000 dieren	1001-1500 dieren	1501-3000 dieren	3001-6000 dieren	6001-9000 dieren
Bebouwde kom	100	175	200	225	250	275
Buitengebied	50	100	125	150	175	200

** andere diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren bekend zijn.*

NB. Indien de nertsen in emissiearme huisvesting worden gehouden dan worden de afstanden uit de tweede rij van de tabel (buitengebied) met 25 meter verkleind.

2.2 Afwijken: andere normen en afstanden hanteren

De wet biedt de mogelijkheid om lokaal maatwerk te leveren. De gemeente mag van de wettelijke standaard geurnormen en afstanden afwijken (artikel 6). Andere normen en afstanden moeten worden vastgelegd in een gemeentelijke geurverordening. De wet schrijft voor dat onderbouwing moet worden geleverd in een zogenaamde geurgebiedsvisie, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, de huidige en de toekomstige geursituatie.

Wat betreft geurnormen geldt een bandbreedte waarbinnen mag worden afgeweken. Voor de afstanden kent de wet geen bandbreedte, maar wel een minimale afstand van 25 meter naar geurgevoelige objecten in het buitengebied (artikel 6.3).

¹ Voor melkvee en nertsen is de geuremissie inmiddels wel gemeten, maar dit heeft nog niet geleid tot het opnemen van een emissiefactor in de Regeling geurhinder en veehouderij. Dit betekent dat de bij de vergunningverlening nog niet aan odour units mag worden getoetst, maar dat de vaste afstanden gelden.

2.3 Gemeentelijk geurbeleid afstanden melkveehouderij

De gemeente Gemert-Bakel op 6 februari 2014 een nieuwe geurverordening vastgesteld. In deze verordening zijn andere geurnormen opgenomen voor de intensieve veehouderij en andere afstanden voor de pelsdieren. Voor de melkveehouderij zijn geen andere afstanden opgenomen.

De gemeente is terughoudend wat betreft het verkleinen van vaste afstanden, om twee redenen:

- het beleid voor veehouderijen zoals opgenomen in de Visie plattelandsontwikkeling gaat uit van behoud en verbetering van het woon- en leefklimaat en afname van het aantal geurgehinderden;
- gelet op de vele onzekerheden met betrekking tot de relatie tussen veehouderij en gezondheid, wordt uit voorzorg afgezien van het verkleinen van vaste afstanden.

Het vervallen van de melkquotering per 1 april 2015 en deesignaleerde groei in omvang van melkveebedrijven zijn voor de gemeente Gemert-Bakel de aanleidingen voor het uitvoeren van onderzoek andere afstanden. Verondersteld wordt dat bij grotere omvang van de bedrijven de wettelijke vaste afstanden niet toereikend zijn om geurhinder te voorkomen. De gemeente is voornemens een aanvullend geurbeleid opstellen met andere afstanden voor de melkveehouderij. Doel daarvan is dat alle melkveehouderijbedrijven bij een melding Activiteitenbesluit of een aanvraag om een omgevingsvergunning volgens een eenduidige systematiek beoordeeld kunnen worden, zonder dat de kleinere gezinsbedrijven daardoor onnodig worden belemmerd.

Nieuwe, andere afstanden voor de melkveehouderij moeten worden vastgelegd in de gemeentelijk geurverordening. Het proces om te komen tot deze geurverordening kost veel tijd. Er is onderzoek nodig om tot een onderbouwing van het hanteren van de afstanden te komen. De systematiek zal moeten worden besproken en afgestemd met de sector. Tot slot neemt het besluitvormingsproces in de gemeenteraad de nodige tijd in beslag.

2.3.1 Verzoek om verkleinen van de afstand

Zoals onder de aanleiding is besproken heeft de veehouderij bij de gemeente Gemert-Bakel een verzoek ingediend tot het verkleinen van de wettelijk afstand tot nabije geur gevoelige objecten in het buitengebied. De rechtbank Oost Brabant heeft de gemeente op 9 april verzocht om binnen zes maanden duidelijkheid te geven over het opnemen van een afwijkende afstand in gemeentelijke geurverordening.

Het voorgaande (paragraaf 2.3) betekent dat het niet haalbaar is om binnen de door de rechtbank gestelde termijn van 6 maanden – dus voor 9 oktober 2015 - een geurverordening met andere afstanden voor de melkveehouderij bij de gemeenteraad aanhangig te maken. Verwacht wordt dat een dergelijke verordening begin 2016 door de gemeenteraad kan worden behandeld. Voor het opstellen van de geurverordening met andere afstanden voor de melkveehouderij heeft de gemeente de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant verzocht om haar te adviseren. De omgevingsdienst heeft een systematiek voorgesteld waarbij andere afstanden zijn gerelateerd aan door de Wageningen Universiteit gemeten geuremissiewaarden.

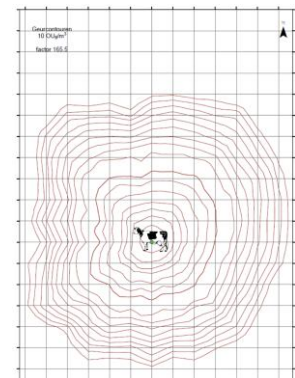
Om de melkveehouderij duidelijkheid te verschaffen, heeft de gemeente de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant verzocht een advies uit te brengen over het al dan niet verkleinen van de afstanden en daarbij gebruik te maken van de voorgestelde systematiek die gebruikt zal worden bij het opstellen van de geurverordening.

3 Methode om te komen tot andere afstanden

De Wgv biedt dus de mogelijkheid om andere dan de vaste standaard afstanden vast te leggen in de geurverordening. De wettelijke standaard afstanden voor het buitengebied mogen worden verkleind tot 25 meter of worden vergroot (artikel 6.3). De wet kent geen limiet aan het vergroten van de afstand. Voor het vergroten of verkleinen van de afstanden moet wel een onderbouwing worden geleverd. Het is gebruikelijk dat daarvoor de meest recente wetenschappelijke inzichten worden gebruikt. Bij melkvee kan gebruik worden gemaakt van de resultaten van emissiemetingen welke zijn uitgevoerd door de Wageningen Universiteit (WUR - Livestock Research). Let op: de wet staat niet toe dat de gemeten emissiewaarden worden gebruikt om bij de vergunningverlening rechtstreeks te toetsen aan de geurbelasting. De wettelijke systematiek is nu eenmaal gebaseerd op afstanden. De gemeten emissiewaarden worden daarom gebruikt om te komen tot andere afstanden en daarmee aan te sluiten bij de wetssystematiek.

De methode om op basis van de emissiemetingen te komen tot afstanden is de volgende².

1. De emissiewaarde³ in odour units wordt ontleend uit de beschikbare meetrapporten van de WUR - Livestock Research.
2. Met deze emissiewaarde wordt de geuremissie van een melkveebedrijf berekend afhankelijk van de bedrijfsomvang (aantal dieren). De uitkomst wordt in een GIS omgeving gevisualiseerd als geurcontour⁴ die overeenkomt met een bepaalde geurbelasting naar de omgeving (bijv. 10 odour units).
3. Voor iedere bedrijfsomvang wordt de (grootste) afstand van de stal naar de geurcontour bepaald en in een tabel gezet. De tabel met omvang en afstanden kan worden gevisualiseerd in een grafiek.

Voorbeeld van geurcontouren

aantal diere	afstand
50	23
100	96
150	137
200	179
300	233
400	274

Voorbeeld tabel met afstanden berekent met de geurcontouren. De berekende afstand bij 50 stuks melkvee is kleiner dan de minimale afstand van 25 meter en dus niet toepasbaar.

Noot: De andere afstanden welke zijn opgenomen in de nieuwe geurverordening 6 februari 2014 van de gemeente Gemert-Bakel zijn ook gebaseerd op de hiervoor beschreven methode.

De gemeenten Reusel-De Mierden, Boekel en Landerd hebben andere afstanden voor melkvee en/of nertsen in de geurverordening opgenomen. Ook deze zijn gebaseerd op de hiervoor beschreven systematiek.

² Deze methode om de afstand te bepalen is ook door andere gemeenten gebruikt en in heeft bij beroepszaken stand gehouden (Afdeling bestuursrechtspraak, 20101151 3/1/M2).

³ De term emissiefactor wordt gebruikt wanneer de geuremissie van een stalsysteem is vastgesteld en opgenomen in de Rgv. Dit in tegenstelling tot wanneer de term emissiewaarde wordt gebruikt; deze is niet vastgesteld en opgenomen in de Rgv, maar is de uitkomst van emissiemetingen die zijn beschreven in een meetrapport.

⁴ De omvang van de contour is afhankelijk van de structuur van het gebied: de zogenaamde ruwheid van het gebied (aanwezigheid van bomen en gebouwen) bepaalt in belangrijke mate de verspreiding van geur. In een open gebied verspreidt de geur zich verder dan in bebost gebied en is de contour derhalve groter. Omdat de ruwheid van grondgebied per gemeente kan verschillen, moeten de contouren voor iedere gemeente op maat worden bepaald om afstanden te kunnen herleiden.

4 Bepaling van de andere afstanden voor melkvee

In dit hoofdstuk worden het onderzoek en de uitkomsten beschreven met betrekking tot het bepalen van de andere afstanden voor de melkveehouderij in Gemert-Bakel.

4.1 Uitgangspunten

Met het rekenprogramma V-stacks gebied zijn bij verschillende dieren aantallen van 50 tot 400 stuks melkvee de geurcontouren bepaald. De afstand van het emissiepunt tot aan de geurcontour is de aan te houden afstand. Deze afstand behoort bij een bepaalde geurbelasting of geurnorm.

In deze paragraaf worden de gehanteerde uitgangspunten besproken.

4.1.1 Emissiewaarden

Voor de geuremissie van melkrundvee zijn twee varianten doorgerekend:

- A. De emissiewaarde van 165,5 ou_e/s voor traditionele huisvesting van melkvee in een ligboxenstal met betonnen roostervloer. Deze emissiewaarde is overgenomen uit het rapport 296 "Fijnstofemissie uit stallen: melkvee" van maart 2010 dat is opgesteld door WUR Livestock Research.
- B. De emissiewaarde van 100 ou_e/s voor de traditionele huisvesting van melkvee in een ligboxenstal met betonnen roostervloer, zoals onder A, maar deze is gecorrigeerd voor de belevingswaarde van de geuremissie van rundvee in vergelijking met de intensieve veehouderij. Uit het geuronderzoek van de GGD⁵ is namelijk gebleken dat bij een geurbelasting van 10 odour units de omwonenden minder hinder ervaren van rundvee dan bij eenzelfde geurbelasting van intensieve veehouderijen, respectievelijk 28 en 46 procent hinder. De verhouding tussen beide hinderwaarden is 0,61. De emissiewaarde is van 165,5 odour units is met dit verhoudingsgetal gecorrigeerd.

4.1.2 Invoergegevens V-Stacks gebied

Met het rekenprogramma V-stacks gebied zijn bij verschillende dieren aantallen de geurcontouren berekend. Dit zijn 100, 200, 300 en 400 dieren (alleen de ouderdieren). Bij de berekening is uitgegaan van de volgende invoergegevens:

- ✓ bronhoogte: 1,5 m;
- ✓ gebouwhoogte: 6 m;
- ✓ diameter: 0,5 m;
- ✓ uittredesnelheid: 0,4 m/s.

4.1.3 Gehanteerde geurbelasting / geurnorm

De andere afstanden zijn bepaald op basis van de geurcontouren van 10 ou_e/m³ voor de voorgrondbelasting op objecten in het buitengebied. Deze waarde komt overeen met de geurnorm die op grond van de geurverordening van de gemeente Gemert-Bakel geldt voor de intensieve veehouderijen. De afstanden uit de Wgv zijn als het ware normen voor de voorgrond geurbelasting, maar dan uitgedrukt in meters. Het niveau van de voorgrondbelasting is zodanig gekozen dat het overeenkomt met een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor het buitengebied en sluit aan bij de grenswaarde die is

⁵ Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden? Loes Geelen, Daisy Boers, Bert Brunekreef, Inge Wouters. Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland en Institute for Risk Assessment Sciences, Universiteit Utrecht. Tilburg, 23 maart 2015

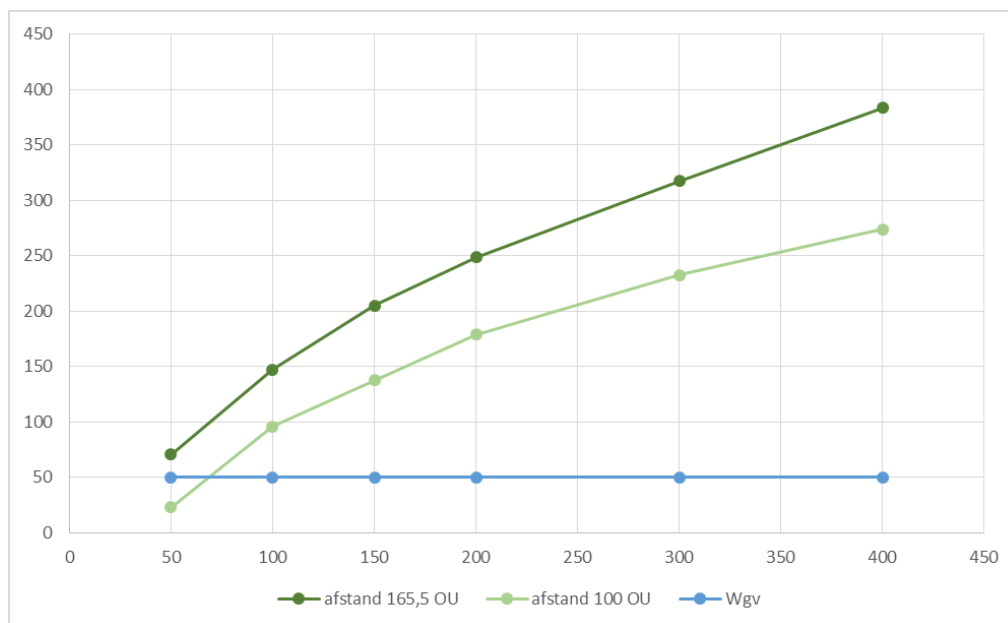
opgenomen in de Verordening ruimte 2014 van de provincie van 20% hinder voor het buitengebied, welke overeenkomt met de genoemde 10 ou_e/m³ voor de voorgrond geurbelasting⁶.

4.2 Resultaten onderzoek afstanden melkveehouderij

Conform de in hoofdstuk 3 beschreven methode zijn de afstanden bepaald voor de varianten met andere emissiewaarden en geurbelasting / -norm. De resultaten zijn in onderstaande paragrafen weergegeven. In onderstaande tabel en grafiek zijn de andere afstanden gegeven voor het hanteren van een emissiewaarde van 165,5 en 100 odour units per volwassen melkkoe. De lijnen in de grafiek betreffen het aantal dieren en de afstand:

- De donker groen lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 10 odour units (buitengebied) uitgaande van een emissiewaarde van 165,5 odour units per melkkoe.
- De licht groene lijn geeft het aantal dieren en de aan te houden afstand voor een maximale geurbelasting van 10 odour units (buitengebied) uitgaande van een emissiewaarde van 100 odour units per melkkoe.
- De blauwe lijn betreft de vaste afstand van 50 meter uit de Wgv voor het buitengebied.

De waarden behorende bij de grafiek zijn opgenomen in de tabel.

aantal dieren	afstand 165,5 OU	afstand 100 OU	Wgv
50	70	23	50
100	147	96	50
150	205	137	50
200	248	179	50
300	317	233	50
400	383	274	50
500	433	319	50

NB. De aan te houden afstand van 23 meter zoals deze is berekent voor een aantal van 50 melkkoeien is minder dan de wettelijke minimale afstand van 25 meter en mag daarom niet worden opgenomen in een geurverordening of worden gehanteerd bij de vergunningverlening.

⁶ Zie bijlage 6 en 7 in de bijlage bij de handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij. Infomil, 1 mei 2007.

5 Beoordeling en conclusie

In dit hoofdstuk wordt de omvang van de betreffende melkveehouderijen getoetst aan de resultaten van het onderzoek (hoofdstuk 4.2).

Op grond van de vigerende melding Activiteitenbesluit (voorheen Besluit melkrundveehouderijen) worden 108 melkkoeien gehouden. Gelet op de grafiek / tabel op de vorige pagina (hoofdstuk 4.2) moeten de volgende afstanden worden aangehouden tot de geurgevoelige objecten in de omgeving om te voldoen aan een maximum geurbelasting van 10 ou:

- ongeveer 160 meter, uitgaande van een geuremissie van 165,5 ou per melkkoe;
- ongeveer 105 meter, uitgaande van een geuremissie van 100 ou per melkkoe.

De feitelijke (huidige) afstand tot het meest nabij gelegen geurgevoelige object is 44,1 meter. Deze voldoet niet aan de gewenste aan te houden afstand die op basis van gemeten emissiewaarden en beleving is bepaald. Gelet op de resultaten van het onderzoek naar afstanden gerelateerd aan de omvang van melkveehouderij is geen onderbouwing te leveren voor het verkleinen van de afstanden ten behoeve van de melkveehouderij Schutsboom 7.